
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۷۴۲

نوم

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۷۴۳، «نوم» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «نوم» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «نوم» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۷۴۳
ریشه	نوم
تعداد تکرار	۹
تعداد مشتقات	۸
تعداد ریشه مرتبط	۷۴

فهرست مشتقات

۱. النَّوْمَ (۱)	۳. مَنَامُكُمْ (۱)	۵. مَنَامِيهَا (۱)	۷. نَوْمٌ (۱)
۲. الْمَنَامَ (۱)	۴. مَنَامِكَ (۱)	۶. نَائِمُونَ (۲)	۸. نَوْمَكُمْ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ابو (۱)	۱۶. ائى (۳)	۳۱. ذبح (۱)	۴۶. علم (۳)	۶۱. مسك (۱)
۲. اتى (۱)	۱۷. ابي (۳)	۳۲. ريب (۱)	۴۷. علو (۱)	۶۲. موت (۳)
۳. اجل (۱)	۱۸. بغي (۱)	۳۳. رسل (۱)	۴۸. فشل (۱)	۶۳. نزع (۱)
۴. اخذ (۱)	۱۹. بلغ (۱)	۳۴. رؤى (۴)	۴۹. فضل (۱)	۶۴. نشر (۱)
۵. اخر (۱)	۲۰. بنو (۱)	۳۵. سبت (۲)	۵۰. فعل (۱)	۶۵. نظر (۱)
۶. اذن (۱)	۲۱. بيت (۱)	۳۶. سعى (۱)	۵۱. فكر (۱)	۶۶. نفس (۱)
۷. ارض (۲)	۲۲. بئس (۱)	۳۷. سلم (۱)	۵۲. قرى (۱)	۶۷. نهر (۲)
۸. الله (۵)	۲۳. بين (۱)	۳۸. سمع (۱)	۵۳. قضى (۱)	۶۸. وجد (۱)
۹. اله (۶)	۲۴. جعل (۳)	۳۹. سمو (۳)	۵۴. قلل (۱)	۶۹. وسع (۱)
۱۰. امر (۲)	۲۵. حفظ (۱)	۴۰. شفيع (۱)	۵۵. قول (۲)	۷۰. وسم (۱)
۱۱. امن (۱)	۲۶. حوط (۱)	۴۱. شىء (۳)	۵۶. قوم (۳)	۷۱. وسن (۱)
۱۲. انن (۵)	۲۷. حين (۱)	۴۲. صبر (۱)	۵۷. كثر (۱)	۷۲. وفى (۱)
۱۳. اهل (۱)	۲۸. حيي (۱)	۴۳. صدر (۱)	۵۸. كرس (۱)	۷۳. وله (۵)
۱۴. اود (۱)	۲۹. خلف (۱)	۴۴. طوف (۲)	۵۹. لبس (۱)	۷۴. يدي (۱)
۱۵. اوى (۳)	۳۰. ذات (۱)	۴۵. عظم (۱)	۶۰. ليل (۲)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۲۵۵} اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
۲. {الأعراف - ۹۷} أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ
۳. {الأنفال - ۴۳} إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِكُمْ قَلِيلًا وَلَوْ أَرَأَكُمُ كَثِيرًا لَفَاشَلْتُمْ وَتَنَزَّاعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۴. {الفرقان - ۴۷} وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا
۵. {الروم - ۲۳} وَمِنْ آيَاتِهِ مَتَابِعُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمِعُونَ
۶. {الصافات - ۱۰} فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبُحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ
۷. {الزمر - ۴۲} اللَّهُ يَتَوَكَّلُ الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تُمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
۸. {القلم - ۱۹} قَطَّافٌ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ
۹. {النبا - ۹} وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا